יָד: ג (ט) * [1]סוֹדָר (י) דְּאַזְמְנֵיהּ * לְמֵיצַר בֵּיהּ (יא) * תְּפִלִּין (ו) [ז] * (יב) [2]לְעוֹלָם (יג) * וְצָר בֵּיהּ * תְּפִלִּין [1] בְּרָכוֹת כ"ג (ע"ב) וְעַנְהָדְרִין מ"ח (ע"א). [2] מְרַדְכִי (מגילה) פֶּרֶק בְּנֵי הָעִיר (ס' תתיט).

בַּאֵר הֵיטֵב

שֶׁל יָד שֶׁיַּעֲשֶׂה מֵהֲנֵי הַתָּנַאי, וְכָל שֶׁכֵּן אִם מִתְּחִלָּה אוֹמֵר שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה שֶׁל רֹאשׁ אֶלָּא לְפִי שָׁעָה דְּמֵהֲנֵי. (מהרא"י) [מַהֲרַ"י אַבּוּהַב]: ג (ו) לְעוֹלָם. וְאִם עָשָׂה כֵּיס לְשֵׁם תְּפִלִּין אֲפִלּוּ צָר בֵּיהּ עַל דַּעַת לְפָנוֹתוֹ אָסוּר. וְהוּא הַדִּין אִם הָיָה כֵּיס וְהוֹסִיף בּוֹ אֵיזֶה חֹל שֶׁפִּיר דְּמֵי, וּמַה שֶּׁכָּתַב שָׁם מִתְּחִלָּה לְשֵׁם חֹל, הָא מִסְתַּיֵּם דְּאֵין חִלּוּק, וְאִם כֵּן עַל יְדֵי תְּנַאי יֵשׁ לוֹמַר בְּתְּחִלַּת הַעֲשִׂיָּה שֶׁמְּצַבֵּד לְשֵׁם סֵפֶר תּוֹרָה וְלִתְפִלִּין, שֶׁיֵּשׁ חֲשָׁשׁ דְּבִדְאוֹרַיְיתָא אֵין בְּרִירָה, לָכֵן יֹאמַר שֶׁמְּצַבֵּד לְסֵפֶר תּוֹרָה וְיִחְנֶה אִם יִרְצֶה לְשַׁנּוֹתָהּ לִקְדֻשָּׁה קַלָּה שֶׁיִּהְיֶה רְשׁוּת בְּיָדוֹ עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה נְפָנְתוֹ לִסְבָרַת הַצְּמָח צֶדֶק דַּאֲפִלּוּ תֵּימָא הָכָא הַזְּמָנָה לְגוּף הַקְּדֻשָּׁה מִלְּתָא הִיא מִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁמִּתְנֶה הֲרֵי שׁוֹבְרָהּ עַפְּהָ, וּלְפִי זֶה יֵשׁ לוֹמַר דָּבָר לְדָבָר כֵּיוָן שֶׁעָל יְדֵי הַתָּנַאי הוּא שׁוֹבֵר הַהַזְמָנָה שׁוּב הָוֵה לֵיהּ כְּעִבּוּד שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ שֶׁהֲרֵי לֹא נִתְעַבֵּד לְשֵׁם תְּפִלִּין וְגַם לְקְדֻשָּׁה חֲמוּרָה שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה לֹא בָּא, מַה דְּאָמַר שֶׁעַל יְדֵי הַתָּנַאי מוֹעִיל שׁוּב צָרִיךְ לוֹמַר הַבְּרֵר הַדָּבָר לְמִקְרָע שֶׁנִּתְעַבֵּד לְשֵׁם תְּפִלִּין וְזֶה לֹא אָמְרִינַן. וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת בֵּית אֶפְרַיִם חֵלֶק אֶבֶן הָעֶזֶר אִם יֵשׁ שִׁיכּוּת בְּרִירָה בְּדָבָרִים שֶׁעַל יְדֵי תְּנַאי עַיֵּן שָׁם וְצָרִיךְ עִיּוּן. וּבְמָקוֹם אַחֵר הָאֲרַכְתִּי בָּזֶה וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ל"ב מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם עַל דִּבְרֵי הַצְּבוֹדַת הַגַּרְשֻׁנִּי בָּזֶה: ג [ז] לְעוֹלָם. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּחוּת יָאִיר סִימָן נ"ט דִּכְיוָרֵה דַּעָה סִימָן שס"ד (ס"ט) מוּכָח דְּאִם אֲזָמְנֵיהּ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

תּוֹרָה אֵין לְהוֹרִידוֹ לִתְפִלִּין, וְגַם אֵין לוֹמַר בְּתְּחִלַּת הַעֲבוֹדָה שֶׁמְּצַבֵּד לְשֵׁם סֵפֶר תּוֹרָה וְלִתְפִלִּין, שֶׁיֵּשׁ חֲשָׁשׁ דְּבִדְאוֹרַיְיתָא אֵין בְּרִירָה, לָכֵן יֹאמַר שֶׁמְּצַבֵּד לְסֵפֶר תּוֹרָה וְיִחְנֶה אִם יִרְצֶה לְשַׁנּוֹתָהּ לִקְדֻשָּׁה קַלָּה שֶׁיִּהְיֶה רְשׁוּת בְּיָדוֹ עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה נְפָנְתוֹ לִסְבָרַת הַצְּמָח צֶדֶק דַּאֲפִלּוּ תֵּימָא הָכָא הַזְּמָנָה לְגוּף הַקְּדֻשָּׁה מִלְּתָא הִיא מִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁמִּתְנֶה הֲרֵי שׁוֹבְרָהּ עַפְּהָ, וּלְפִי זֶה יֵשׁ לוֹמַר דָּבָר לְדָבָר כֵּיוָן שֶׁעָל יְדֵי הַתָּנַאי יֵשׁ לוֹמַר דְּמוֹרָה דְּשָׁרֵי גַּם לְחֹל, וְאַדְרַבָּה יֵשׁ לוֹמַר דְּחֹל שָׁרֵי טְפֵי דִּלְתְפִלִּין יֵשׁ לוֹמַר כֵּיוָן שֶׁעָל יְדֵי הַתָּנַאי הוּא שׁוֹבֵר הַהַזְמָנָה שׁוּב הָוֵה לֵיהּ כְּעִבּוּד שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ שֶׁהֲרֵי לֹא נִתְעַבֵּד לְשֵׁם תְּפִלִּין וְגַם לְקְדֻשָּׁה חֲמוּרָה שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה לֹא בָּא, מַה דְּאָמַר שֶׁעַל יְדֵי הַתָּנַאי מוֹעִיל שׁוּב צָרִיךְ לוֹמַר הַבְּרֵר הַדָּבָר לְמִקְרָע שֶׁנִּתְעַבֵּד לְשֵׁם תְּפִלִּין וְזֶה לֹא אָמְרִינַן. וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת בֵּית אֶפְרַיִם חֵלֶק אֶבֶן הָעֶזֶר אִם יֵשׁ שִׁיכּוּת בְּרִירָה בְּדָבָרִים שֶׁעַל יְדֵי תְּנַאי עַיֵּן שָׁם וְצָרִיךְ עִיּוּן. וּבְמָקוֹם אַחֵר הָאֲרַכְתִּי בָּזֶה וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ל"ב מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם עַל דִּבְרֵי הַצְּבוֹדַת הַגַּרְשֻׁנִּי בָּזֶה: ג [ז] לְעוֹלָם. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּחוּת יָאִיר סִימָן נ"ט דִּכְיוָרֵה דַּעָה סִימָן שס"ד (ס"ט) מוּכָח דְּאִם אֲזָמְנֵיהּ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁל רֹאשׁ אֶלָּא לְפִי שָׁעָה דְּמֵהֲנֵי: ג (ט) סוֹדָר. וְהוּא הַדִּין אִם עָשָׂה כֵּיס (ח) מַחְדָּשׁ לְצָרְכָּךְ תְּפִלִּין גַּם כֵּן אֵין אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בֵּיהּ חֹל עַד דְּצָר בֵּיהּ, דְּהַזְּמָנָה לָאו מִלְּתָא הִיא. וְהוּא הַדִּין בְּכָל תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה אֲפִלּוּ תִּיק לְסֵפֶר תּוֹרָה, וְתַשְׁמִישׁ דְּתַשְׁמִישׁ (ט) אֵין בּוֹ קְדֻשָּׁה כְּלָל: (י) דְּאַזְמְנֵיהּ. [א]אֲפִלּוּ בְּדִבּוּר בְּלִבָּךְ, וְכָל שֶׁכֵּן אִם נָטְלוֹ וְאָמַר זֶה יִהְיֶה לְתְפִלִּין דְּמֵהֲנֵי, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה סודר) מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּשֵׁם הָרַ"ן: (יא) תְּפִלִּין. וְתִיק (י) שֶׁל טַלִּית לֹא מִקְרֵי תַּשְׁמִישׁ קְדֻשָּׁה רַק תַּשְׁמִישׁ מִצְוָה וְלָכֵן מֻתָּר לְהַנִּיחַ בּוֹ שְׁאָר דְּבָרִים שֶׁל חֹל, דְּאַף דְּמַנָּח בּוֹ גַּם כֵּן תִּיק שֶׁל תְּפִלִּין לֹא הֲוֵי הַתִּיק שֶׁל טַלִּית כִּי אִם תַּשְׁמִישׁ דְּתַשְׁמִישׁ, וַאֲפִלּוּ אִם נָתַן בְּתוֹכוֹ הַסְּדוּר שֶׁלּוֹ דַּיֵּשׁ בּוֹ קְדֻשָּׁה אוֹ הַתְּפִלִּין בְּלֹא תִּיק, מִכָּל מָקוֹם בְּעֵת הַצְּרָךְ מֻתָּר לִתֵּן בְּתוֹכוֹ דְּבָרִים שֶׁל חֹל, דַּהֲלֹא הוּא עָשׂוּי מִתְּחִלָּה גַּם לְטַלִּית דְּהוּא דָּבָר שֶׁל חֹל וְהֲוֵי כְּאִלּוּ הַתְנָה וּכְדִלְקַמָּן בַּהֲגָ"ה. וְאוֹתָן הָאֲנָשִׁים הַהוֹלְכִין בַּדֶּרֶךְ וּמִשְׁתַּמְּשִׁין בַּשַּׂק שֶׁל תְּפִלִּין בִּדְבָרִים שֶׁל חֹל, אַף דְּמִדִּינָא אָסוּר אַף עַל פִּי כֵן (יא) יֵשׁ לְלַמֵּד עֲלֵיהֶן זְכוּת דְּרִגְילִין בְּכָךְ הֲוֵי כְּאִלּוּ הִתְנוּ בַּתְּחִלָּה, וְאַף עַל פִּי כֵן לְכַתְּחִלָּה אֵין נָכוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן: (יב) לְעוֹלָם. יֵשׁ אוֹמְרִים דַּוְקָא בְּפָרוּשׁ, אֲבָל בִּסְתָמָא לֹא אָמְרִינַן דְּהַזְּמָנָתוֹ הוּא עַל עוֹלָם כֵּיוָן דִּסְתָם סוֹדָר אֵין מֵיחַד לִתְפִלִּין. אֲבָל מִדִּבְרֵי הַגְּרַ"א בְּבֵאוּרוֹ מַשְׁמַע דִּסְתָמָא הֲוֵי כְּלְעוֹלָם, וְלֹא מָצָאתִי הַמְחַבֵּר בָּזֶה אֶלָּא הֵיכָא דְּהַתְנָה שֶׁלֹּא יִהְיֶה רַק לְפִי שָׁעָה וְלֹא לְעוֹלָם. וְאִם עָשָׂה כֵּיס לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין אוֹ שֶׁאָמַר לְאָמָּן עֲשֵׂה לִי כִּיס שֶׁל תְּפִלִּין, לְכָלֵי עָלְמָא הֲוֵי סְתָמָא כְּלְעוֹלָם: (יג) וְצָר בֵּיהּ. כָּל זֶה בְּסוֹדָר אוֹ כִּיס שֶׁלּוֹ, (יג) אֲבָל אֵין אָדָם אוֹסֵר דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ אֶלָּא אִם כֵּן

בֵּאוּר הֲלָכָה

ג * סוֹדָר דְּאַזְמְנֵיהּ וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה. ג (ט) סוֹדָר. וְהוּא הַדִּין אִם עָשָׂה כֵּיס (סק"י) בְּמַה שֶׁכָּתְבוּ אֲפִלּוּ בְּדִבּוּר בְּלִבָּךְ וְהוּא מַהֲדָרָךְ הַחַיִּים (הל' תפילין דין אם מורידין מקדושה חמורה ס"ב) שֶׁכָּתַב כֵּן, אַף דִּבְקִדְרֵי מְגַדִּים (א"א סק"ה) מִסְתַּפֵּק אוּלַי אֲפִלּוּ בְּמַחֲשָׁבָה בִּלְבָד מִהֲגָיָה, לֹא רָצִיתִי לִסְתֹּם כֵּן מִשּׁוּם דִּבְצִינְיָי יִפְלֶא לְמָה הָעֲלִימוּ הַפּוֹסְקִים עֵינֵיהֶם מֵהַהוֹסָפוֹת בְּסַנְהֶדְרִין מ"ח עַמּוּד א' דְּבּוּר הַמַּתְחִיל נָתְנוּ דְּמַפְקֵי לְבַסּוֹף דַּאֲפִלּוּ הַזְּמָנָה בְּדִבּוּר לֹא מְהַנְיָא אֶלָּא אִם כֵּן נָטְלוֹ וְאָמַר זֶה יִהְיֶה לְסֵפֶר אוֹ לְמַת עַיֵּן שָׁם, וְאֵין לְדַיֵּק דְּהַסּוֹפוֹת לֹא קָאָמַר אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר דְּהַזְּמָנָה מִילְּתָא הִיא מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְדִידָן דְּבָעִינַן גַּם כֵּן צָר בֵּיהּ מְהֵנֵי אֲפִלּוּ הַזְּמָנָה גְּרוּדָּי, אֲבָל פְּשִׁטָּא דְּסֵגְיָא לֹא מַשְׁמַע שָׁם כֵּן עַיֵּן שָׁם בְּגְמָרָא וּלְאַבָּיֵי דְּאָמַר וְכוּ', וְכֵן מְדַיְּקָא עַיֵּן שָׁם בְּתוֹסָפוֹת, וְעַל כָּל פָּנִים בְּמַחֲשָׁבָה בְּעָלְמָא בְּוַדַּאי אֵין לְהַחְמִיר. וְעַד דְּמֵה שֶׁכָּתְבוּ דְּאַיִן דִּי הַהַזְמָנָה בְּמַחֲשָׁבָה, דַּוְקָא אִם לֹא צָר בֵּיהּ תֵּכֶף בְּעֵת הַהַזְמָנָה רַק לְאַחַר זְמַן וְלֹא חָשַׁב אֵז כְּלָל רַק הִנִּיחַ בּוֹ בְּסִתְמָא וּפָנָיָיה אַחַר כָּךְ, אֲבָל אִם הַמַּחֲשָׁבָה הַזּוֹ הָיְתָה בְּעֵת שֶׁצָּר בֵּיהּ הָרֵי צָר בֵּיהּ אַדַּעְתָּא דְּקִבְיעוּתָא וְאָסוּר אֲפִלּוּ אִם פָּנָיָיה אַחַר כָּךְ, דְּמַחֲשִׁיב כְּמוֹ צָר בֵּיהּ וְאַזְמְנֵיהּ וּכְדִלְקַמָּן. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּעֵזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן שס"ד (ס"ג) בְּשֵׁם חִדּוּשֵׁי הָרַ"ן (סנהדרין מז: ד"ה אבל) שֶׁסּוֹבֵר גַּם כֵּן כְּמוֹ שֶׁהֵעָרָנוּ בְּתְּחִלַּת דְּבָרֵינוּ דְּלִקְמַן מִים וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן תְּפִלִּין וְכָמוֹ שֶׁכָּתַב מְהֻגָּא, וְאִתְּיתִי מֵה שֶׁכָּתַב שָׁם (וְלִעְנְיַן מַת וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן תְּפִלִּין וְכָמוֹ שֶׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ה)] דְּאִם כְּשֶׁהִנִּיחַ הַתְּפִלִּין בְּאֵיזֶה דָּבָר הִזְמִינוּ בְּפֵרוּשׁ שֶׁיִּהְיֶה מֻנָּח לְכָךְ אוֹ שֶׁחִשֵּׁב כֵּן בְּלִבּוֹ נֶאֱסָר אֲפִלּוּ בְּלֹא מַעֲשֶׂה אֲפִלּוּ אִם פָּנָיָיה אַחַר כָּךְ לְהַתְּפִלִּין, אֲבָל אִם הַהַזְמָנָה הָיְתָה מִקֹּדֶם וְלֹא הִנִּיחַ בּוֹ אֵז הַתְּפִלִּין וּלְאַחַר זְמַן בְּלֹא הִסְכִּימָה אַחֶרֶת [דְּאִי הִסְכִּים אַחַר כָּךְ לְהַנִּיחַ בּוֹ רַק אַדַּעְתָּא לְפָנוֹתוֹ סְכִירָא לֵיהּ לְהָרַ"ן דְּשָׁרֵי בְּכָל גַּוָּנֵי וּכְמוֹ שֶׁנִּכְתֹּב אַחַר כָּךְ בִּשְׁמוֹ] הִנִּיחַ בּוֹ הַתְּפִלִּין, תְּלוּי בָּזֶה אִם הַהַזְמָנָה שֶׁמִּקֹּדֶם הָיְתָה עַל יְדֵי מַעֲשֶׂה נֶאֱסָר בְּהִנָּחַת הַתְּפִלִּין סְתָם שֶׁלְּאַחַר כָּךְ אַף עַל גַּב דְּפָנָיָיה אַחַר כָּךְ לְהַתְּפִלִּין, אֲבָל אִם הַהַזְמָנָה הוּא רַק בְּדִבּוּר לֹא נֶאֱסַר כֵּיוָן דְּהַהַזְמָנָה הָיְתָה שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת הִנָּחַת הַתְּפִלִּין. עַד כָּאן דְּבָרָיו. וְהִנֵּה דִּין הָרִאשׁוֹן שֶׁלּוֹ הוּא פָּשׁוּט וּמִסְתָּם כְּמִצַּד מִכָּל הַפּוֹסְקִים וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ מִתְּחִלָּה בְּעֵצֶמוּ, אַךְ בְּדִינוֹ הַשֵּׁנִי הִתְעוֹרֵר בָּזֶה דָּבָר חָדָשׁ, אַחַר כָּךְ מָצָאתִי גַּם בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ב) שֶׁהִצְתַּיֵּךְ לְהַלָּכָה דִּבְרֵי הַשְּׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (ברכות טו. אות א) דְּבִדְבּוּר בְּעָלְמָא לֹא הֲוֵי הַזְּמָנָה, וּפְשׁוּט דְּמָה שֶׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (שם) דְּמִדִּבְרֵי הַשְּׁלְטֵי גִּבּוֹרִים לֹא מַשְׁמַע כֵּן לֹא אַהַזְמָנָה בְּדִבּוּר קָאֵי. עַל כֵּן צָרִיךְ עִיּוּן לְמַעֲשֶׂה בְּהַזְמָנָה בְּדִבּוּר בִּלְבַד, וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּיוֹדֶה הָרַ"ן לְדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת דְּאִם נָטְלוֹ וְאָמַר זֶה יִהְיֶה לִתְפִלִּין דְּמֵהֲנֵי דְּזֶה מַחֲשִׁיב כְּמוֹ מַעֲשֶׂה, וְכְמוֹ שֶׁהוֹכִיחוּ שָׁם הַתּוֹסָפוֹת מֵהָא דְּנָתְנוּ לְסֵפֶר עַיֵּן שָׁם:

* לְמֵיצַר בֵּיהּ. נִרְאֶה לִי דְּדַוְקָא אִם בְּעֵת הַהַזְמָנָה הָיָה לוֹ בְּכָךְ תְּפִלִּין אוֹ חֹל הַהַזְמָנָה, אֲבָל אִם עָשָׂה כִּיס לִתְפִלִּין שֶׁיִּכָּנֵס אַחַר כָּךְ לֹא חֹל בָּזֶה הַהַזְמָנָה, וְהֲרֵי אַחַר כָּךְ בְּצָר בֵּיהּ וְלֹא אַזְמְנֵיהּ דְּמֵתֵר אִם הוּא רַק לְפִי שָׁעָה, וְאַמִּינָא לָהּ מֵהָא דְּנָקַט שְׁבוּעָה לְשֵׁם חַי עַיֵּן שָׁם בְּרַשִׁ"י (ד"ה נפש) וּפְשׁוּט:

* תְּפִלִּין וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן (א') [י"א] בְּמַה שֶׁכָּתְבוּ תְּפִלִּין וְכוּ', עַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (ח"א) כְּלָל י"ד סָעִיף כ"א דְּמַה שֶׁכָּתַב וְנִרְאֶה לִי וְכוּ', וּפְשׁוּט דְּטָעוּת סוֹפֵר הוּא וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּאַף עַל גַּב דְּנִתַּן לְתוֹכוֹ תְּפִלִּין וְכוּ', דְּאִי לָאו הָכִי הַלֹּא לֹא הֲוֵי אֶלָּא רַק תַּשְׁמִישׁ דְּתַשְׁמִישׁ. אַךְ בְּלָאו הָכִי דִּבְרֵיו צְרִיכִים עִיּוּן גָּדוֹל דִּמְדִּבְרֵי הַמַּגֵּן אַבְרָהָם הַנַּ"ל בְּסִימָן מ' סָעִיף קָטָן ב' וּמִשְּׁמַע מִדִּבְרֵיו דְּלַמַּגֵּן אַבְרָהָם אָסוּר בָּזֶה, וְלֹא נְהִירָא דַּהֲלֹא הוּא עִקַּר מִתְּחִלָּה גַּם לְטַלִּית שֶׁהוּא לְמִצְוָה דְּלִכְתְּחִלָּה הוּא עִקַּר מִתְּחִלָּה גַּם לְטַלִּית שׁוּב אֵינוֹ צָרִיךְ לְדַבֵּר חֹל, וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי הַמַּגֵּן אַבְרָהָם הַנַּ"ל בְּסִימָן מ' סָעִיף קָטָן ב' וּמִשְּׁמַע מִדִּבְרֵיו דְּלַמַּגֵּן אַבְרָהָם אָסוּר בָּזֶה, וְלֹא נְהִירָא דַּהֲלֹא

(יד) חַד (ו) זְמַנָּא, (טו) * אָסוּר לְמַיצַר בֵּיהּ (טז) זוּזֵי. הַגָּהּ: וְאִם הִתְנָה עָלָיו מִתְּחִלָּה (יז) בְּכָל עִנְיָן (מ) שָׁרֵי (בית יוסף (ד"ה כתב רמינו ירוחם וד"ה כתב רמינו הגדול) בשם רבי ירוחם (נמ"צ יט ס"ד) ומהר"י אבוהב). וְקֶלֶף הַמֻּעֲבָּד (יח) לְשֵׁם תְּפִלִּין אָסוּר לִכְתֹּב עָלָיו (יט) דִּבְרֵי חל, דְּהַזְמָנָה (כ) * כִּי הַאי גַּוְנָא (כא) * לְגוּף

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לְעוֹלָם אֶפְלוּ צַר בֵּיהּ עַל דַּעַת זְמַן מָה אָסוּר, וְגַם כְּתַב דְּדוֹקָא בְּסִדְּרוּ שִׁדְּרוּ תַּשְׁמִישׁוֹ לְחל צְרִיךְ הַזְמָנָה לְעוֹלָם, אֲבָל אִם עָשָׂה לוֹ כִּיס לְתְפִלִּין אוֹ שֶׁאָמַר לְאַפּוֹקֵי עֲשָׂה לִי כִּיס תְּפִלִּין הֲרֵי הַזְמָנָה בְּלִי דִּבּוּר וְאֵין צָרִיךְ לַחֲשֹׁב לְעוֹלָם עַיֵּן שָׁם, וְהֵבִיאוֹ הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ב):

בַּאֵר הַיטֵב

דְּבָר לְשֵׁם תְּפִלִּין וְצַר בֵּיהּ עַל דַּעַת לְפַנּוֹתוֹ אָסוּר עַד שִׁיטֹל מֵה שֶׁחִדֵּשׁ. וְאִם צַר בֵּיהּ חֻדָּא זְמַנָּא אַדַּעְתָּא לְמִיצַר בּוֹ לְעוֹלָם אֶפְלוּ לֹא אַזְמִנֵיהּ אָסוּר. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ה) עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת שַׁעַר אֶפְרַיִם סִימָן כ"א שֶׁהֶעֱלָה דְּכָל מֵה שֶׁהוּא עוֹדֵף עַל מְקוֹם הַנִּצְרָךְ לְתְפִלִּין לֹא מִקְרֵי צָרִךְ תְּפִלִּין, לָכֵן הַתִּיר שָׁם בְּכִיס הַתְּפִלִּין שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי כִּיסִין זֶה תַּחַת זֶה דְּמַתָּר

לְהָנִיחַ הַתְּפִלִּין לְמִשָּׁה וּמְעוֹת בְּכִיס שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִמְּגוּ עַיֵּן שָׁם: (ו) **זְמַנָּא.** נִרְאֶה לִי דְּקָטָן שֶׁצַּר בּוֹ תְּפִלִּין אָסוּר, אֲבָל בְּדָבָר הַנֶּאֱסָר בְּהַזְמָנָה לְחוּד לֹא מִהְסַר בְּהַזְמָנַת קָטָן דְּקָטָן יֵשׁ לוֹ מַעֲשֶׂה וְאֵין לוֹ מַחֲשָׁבָה וְאִפְלוּ בְּשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה וְאִפְלוּ. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ו): (ז) **שָׁרֵי.** וּכְתָם אָסוּר, אִם כֵּן לֹא נֶעֱשׂוּם הַמִּשְׁתַּמְּשִׁים בְּשֶׁק שֶׁל תְּפִלִּין כְּשֶׁהוֹלְכִין בַּדֶּרֶךְ, אֶלָּא הָרְאָה לְלַמֵּד זְכוּת דְּאוֹתָן אֲנָשִׁים מִסְתָּמָא הֲרֵי כְּמַתָּנָה בְּפוֹרֵשׁ. וְכֵן בְּהֶהוּא שֶׁכָּתַב רַמ"א כֵּן דְּקֶלֶף הַמֻּעֲבָּד לְשֵׁם תְּפִלִּין אָסוּר לִכְתֹּב עָלָיו דִּבְרֵי חל, וְאָנוּ רוֹאִין בְּכָל יוֹם שֶׁהַסּוֹפְרִים כּוֹתְבִים עַל הַקְּלָפִים שֶׁלָּהֶם כְּתֻבוֹת וְגִטִּין וּשְׁאָר דִּבְרֵי רְשׁוּת, אֶלָּא דַּאי דְּמִסְתָּמָא כְּשֶׁהַסּוֹפְרִים מְתַקְּנִים אוֹתוֹ

בָּאוּר הֲלָכָה

מִפְּשׁ בִּזְמַן אֶחָד, אֶלָּא דַּאי כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ. **וְאִפְשָׁר עוֹד לוֹמַר דְּאִם עָשָׂה כִּיס לְשֵׁם תְּפִלִּין וְאַחַר כָּךְ צָרַר בֵּיהּ מְעוֹת וְאַחַר כָּךְ צָרַר בֵּיהּ תְּפִלִּין, דְּאָסוּר לְמַיצַר בֵּיהּ זוּזֵי אַחַר כָּךְ כֵּיוָן דְּכָשְׁעָה שֶׁצַּר בֵּיהּ הַמְּעוֹת לֹא בְּטֵלָה בְּפֹרֵשׁ מֵהַהַזְמָנָה, וְאוּלַי דְּזֶהוּ חֲשִׁיב כְּבִטּוּל בְּפֹרֵשׁ וְצָרִיךְ עִיּוּן. וְדַע עוֹד דְּמֵה שֶׁכָּתַב הַמְּגֵן אַבְרָהָם** (סק"ה) **בְּשֵׁם הַשּׁוּר** (יו"ד סי' שסד) **דְּאִם עָשָׂה הַכִּיס לְשֵׁם תְּפִלִּין אֶפְלוּ בְּדָצָר אַחַר כָּךְ עַל מְנָת לְפַנּוֹתוֹ אָסוּר, הָרַ"ן בְּחִדּוּשָׁיו** פֶּרֶק עֻנַּגְמַר הַדַּיִן (סנהדרין מו: ד"ה אביי) **[וְהוּבָא בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר בֵּיהּ] דָּעָה סִימָן שס"ד** (ס"ג) עַיֵּן שָׁם **[לֹא סְבִירָא לֵיהּ כֵּן, וְאַף עַל פִּי כֵן אֵין לְהָקֵל לְמַעֲשֶׂה** דְּדִבְרֵי הַשּׁוּר שֶׁלְּחֵן עָרוּךְ שָׁם נוֹטֵעַ מֵהֶרַמְבַּ"ן בְּכַפָּף (תּוֹלְדוֹת) אָדָם שֶׁעה"צ אות ז) **בַּאֲרָתִי בְּכַמָּה רְאָיוֹת דְּאֵינוֹ כֵּן, וְגַם הַפְּרִי מְגַדִּים עָצְמוֹ כָּתַב שָׁם לְכָפוּף עַל זֶה וְצָרִיךְ עִיּוּן, וְגַם בְּסִימָן זֶה כָּתַב בְּעָצְמוֹ בְּאַשֵׁל אַבְרָהָם** (סק"ו) **לְהַקֵּף,** וְעוֹד דְּלֹא לִישְׁתַּמְּטִי אֶחָד מִן הַפּוֹסְקִים לְהַשְׁמִיעֲנוּ דְּהַאי דִּינָא דְּרַב חִסְדָּא דְּסוֹתֵר דְּאָזְמַנְיֵהּ לְמַיצַר בֵּיהּ וְכוּ' (ברכות כג: סנהדרין מח.) אֵיירֵי דַּוְקָא בְּשֶׁל רֹאשׁ, וְעוֹד מִפְּקוֹמוֹ הוּא מֻכְרָע בְּבִרְכוֹת כ"ג עַמּוּד ב' דְּקָרְמֵי הַגְמָרָא שְׁפֵי בְּרֵירוּתוֹת אֲהֲדָדֵי בְּעִנְיָן זֶה וְאִם כֵּן לִישְׁנֵי דְּהָא בְּרֵירְתָא דְּתַנְיָא צוֹרֵר אָדָם תְּפִלָּיו עִם מְעוֹתָיו אֵיירֵי בְּשֶׁל יָד, וְאֵין לוֹמַר דְּתְפִלָּיו מַשְׁמַע תַּרְוַיְיהוּ דְּאִי לָאו הָכִי לְתָנֵי תְּפִלָּה, אִם כֵּן הֲרֵי מוּכָח לְהָדְיָא דְּאָסוּר גַּם הַשֶּׁל יָד דְּהָא מִפְּתָמָא בְּאִידָךְ בְּרֵירְתָא קָתָנֵי גַּם כֵּן לֹא יִצֹּר אָדָם תְּפִלָּיו עִם מְעוֹתָיו כְּדִמַשְׁמַע פְּשִׁיטוּת הַגְּמָרָא עַיֵּן שָׁם, וּבְדוֹחַק יֵשׁ לוֹמַר דְּהָאסּוּר הוּא מִשּׁוּם רְצוּעוֹת שֶׁעֲלֵיהֶן שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן הַקֶּשֶׁר שֶׁל יָד דִּלְדַעַת רַשִׁ"י (ברכות כג. ד"ה שלא) הוּא גּוּף הַקְּדֻשָּׁה, אֲבָל אִם כֵּן אֵיךְ יְתָרֵץ הַנַּפּוּקִי יוֹסֵף (סנהדרין טו. ד"ה איתמר) וְאִידָךְ פּוֹסְקִים דְּסִבְרִי דְּלֹא כְּרַשִׁ"י, שְׁמַע מִינַּהּ דְּהַאי דִּינָא דְּרַב חִסְדָּא אֶשֵׁל יָד נַמִּי קַאֵי:

* **אָסוּר לְמַיצַר בֵּיהּ וְכוּ'. עַיֵּן בְּתְשׁוּבַת שַׁעַר אֶפְרַיִם** סִימָן כ"א **שֶׁהֶעֱלָה דְּכָל מֵה שֶׁהוּא עוֹדֵף עַל מְקוֹם הַנִּצְרָךְ לְתְפִלִּין לֹא מִיקְרֵי צָרִךְ תְּפִלִּין, לָכֵן הַתִּיר שָׁם בְּכִיס הַתְּפִלִּין שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי כִּיסִין זֶה תַּחַת זֶה דְּמַתָּר לְהָנִיחַ הַתְּפִלִּין בְּכִיס שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִמְּגוּ עַיֵּן שָׁם** [בַּאֵר הַיטֵב] (סק"ו):

* **כִּי הַאי גַּוְנָא. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"כ). **וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת מִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב** (או"ח סימן (נ"ה) [נ"ח] **דְּדִיוּ שֶׁנַּעֲשָׂה לְכְתִיבַת סְתָ"ם הֲרֵי גַּם כֵּן הַזְמָנָה לְגוּף הַקְּדֻשָּׁה וְצָרִיךְ מִינַּיהּ, וְאָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ מִמְּגוּ לְחל אִם לֹא הַהַזְמָנָה מִעִיקָּרָא.** וְרָאִיתִי בְּסֵפֶר מִשְׁנַת אַבְרָהָם (סי' טו סעיפים כו-כז) שֶׁהִשִּׂיג עָלָיו מֵהָא דְּיוֹרֵה דֵּעָה סִימָן רע"ד בְּשֵׁ"ךְ וְט"ז שָׁם סָעִיף קָטָן ג' ד' (בט"ז) ה' (בש"ך) עַיֵּן שָׁם, וּבְאֶמֶת יֵשׁ לְעַיֵּן הַרְבֵּה בָּזֶה וְכִדְבָרָיו מְשָׁמַע בְּהַגָּהוֹת מִבְּחֻלִּמוֹת פֶּרֶק קַמָּא דְּסַכָּה (ד:), אַף דְּהַרַמְבַּ"ן צָמְצוֹ מֻכָּל שֶׁם הָיִינוּ טַעְמָא דְּאִיהוּ פָּלִיג עַל עִקַּר דִּין דְּהַזְמָנָה לְגוּף הַקְּדֻשָּׁה מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְדִידָן, וְקוּשְׁיָתוֹ יֵשׁ לְיַשֵּׁב דְּאִפְשָׁר דְּשֶׁם אֵירֵי שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה בְּכַוָּנַת לְשֵׁם סְתָ"ם, וְהַכְּתִיבָה גּוּפָהּ לֹא הָוֵי כְּצָר בֵּיהּ אַדַּעְתָּא דְּקִבְּיעוּתָא דְּאִפְשָׁר דְּלֹא נִתְקַדֵּשׁ רַק הַדַּיוֹ דִּצְרִיךְ לְהַכְּתִיבָה וְשָׁם נִשְׁפַּךְ דִּיוֹ יָתֵר מֵהַצָּרֵךְ אֲבָל אִם הָאוֹת עַיֵּן וְדוּמְיָא דְּמָה שֶׁכָּתַב הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְהַכְתִּיבָה וְשָׁם הַנַּ"ל **וְצָרִיךְ עִיּוּן, עַל כֵּן יוֹתֵר טוֹב לְהַתְנוֹת מִתְּחִלָּה בְּצֵת עֲשִׂיַּת הַדִּיוֹ:**

* **לְגוּף הַקְּדֻשָּׁה. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"כ בא) **בְּמֶה שֶּׁכָּתַב אוֹ עִבּוּד עוֹר לִרְצוּעוֹת, הוּא מֵהַגְּמָרָא** (סנהדרין טו. ד"ה איתמר) **שֶׁהוּבָא בְּמָגֵן אַבְרָהָם** (סק"ו) **וְהֶבִיאוֹ הַזָּקֵן מִגְּמָרָא** (סי' סא) **וְהָאֲלִיָּה רַבָּה** (סק"ד) **לְהַלָּכָה, אִמְנָם יֵשׁ לְעַיֵּן קְצָת בָּזֶה דְּהִנֵּה הַפְּרִי מְגַדִּים** (משב"ז סק"א) **נִשְׁאַר לְבָסוּף בְּצָרִיךְ עִיּוּן עַל הָאי דְּצָמַח צָדָק** לְפִי דַּעַת רַשִׁ"י (שם) שְׁפֵּרוּשׁ לַיהּ דִּמְקוֹם הַקֶּשֶׁר שֶׁל הַדַּלֶּ"ת וְיו"ד הוּא קְדֻשָּׁה עַצְמָהּ, וְנִמְצָא דְּהִצְבּוּד הוּא הַזְמָנָה לְגוּף הַקְּדֻשָּׁה, אוּלָם רְאִיתִי בְּצָמַח צָדָק שֶׁרָמַז שָׁם לְעַיֵּן בְּהוֹסָפוֹת שָׁם בְּמַגִּלָּה כ"ו עַמּוּד ב' (ד"ה חשמישי), כִּי בָּאֶמֶת כְּמַעֲט כָּל הַפּוֹסְקִים חוֹלְקִין עַל רַשִׁ"י, וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ גַּם כֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן קנ"ד (ס"ג) סָתַם דְּלֹא כְּוָותֵיהּ, וְעוֹד נִרְאֶה לִי דְּאִפְשָׁר דְּאֲפִלּוּ לְדַעַת רַשִׁ"י וְהַדַּלֶּ"ת הֵם הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי **מִכָּל מָקוֹם כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִקְשַׁר הָרְצוּעָה בְּהַקְּצִיעָה צָרִיךְ אֵין שָׁם הַזְמָנָה עָלֶיהָ עַל יְדֵי הַצִּבּוּד,** דְּלֹא דְּמֵי לְצִבּוּד שֶׁל הַקֶּלֶף דְּהָתָם הַצִּבּוּד הוּא הַכָּנָה שֶׁיִּכְתְּבוּ עָלֶיהָ וּלְכָךְ תָּכַף מְשַׁנְּצָשָׂה הַצִּבּוּד הוּא הַזְמָנָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּאן דְּהַעֲקַר הוּא הַלְּבִישָׁה עַל רֹאשׁוֹ וְעַל יָדוֹ הַקְּשִׁירָה שֶׁל הָרְצוּעָה בְּהַקְּצִיעָה הִיא הַזְמָנָה לְמִצְוָה זוֹ וְלֹא הַצִּבּוּד, דַּאֲפִלּוּ אַחַר הַצִּבּוּד עֲדַיִן אֵין עַל הָעוֹר שׁוּם שֵׁם רְצוּעָה, וַאֲפִלּוּ אַחַר שֶׁיִּתְחַכְּנָה הַלְּבִישָׁה לִרְצוּעוֹת עֲדַיִן אֵין הָרְצוּעָה מְזֻמֶּנֶת לְמִצְוָה עַד שֶׁיִּקְשָׁרֶנָּה בְּהַקְּצִיעָה דְּאָז הִיא מְזֻמֶּנֶת לְגוּף הַקְּדֻשָּׁה דְּהַיְינוּ הַלְּבִישָׁה שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְקַדֵּשׁ לְבַד לֹא נִתְקַדֵּשׁ עֲדַיִן הָאוֹתִיּוֹת. וּסְבָרָא זוֹ מְפֻשָּׁט נִזְכָּרָת בְּהַפְּאוֹר בְּמֶסֶכֶת סֻכָּה (ד:) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ וְהוּא הַדִּין לִרְצוּעוֹת שֶׁל תְּפִלִּין אִם בָּא לְשַׁנּוֹתָן אַחַר הַצִּבּוּד קֹדֶם שֶׁיִּתְחַבְּרוּ לְקְצִיצָה הָרִאשׁוֹנָה כְּיָדוּ, שֶׁאֵינוֹ נֶאֱסָרוֹת בְּהַזְמָנָה אַף עַל פִּי שֶׁצִּבְּדָן לִשְׁמָן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ וְעַיֵּן שָׁם יוֹתֵר, אַלְמָא דְּהַפְּאוֹר סְבִירָא לֵיהּ דְּאֵין עָלֶיהָ שֵׁם הַזְמָנָה לְמִצְוָה כָּל זְמַן שֶׁלֹּא קְשָׁרָהּ בְּהַקְּצִיצָה,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

גָּנֵב בָּגֵד (יג) וַחֲתָכוֹ וְעָשָׂה מִמֶּנּוּ כִּיס דְּאָז קַנְיֵהּ בְּשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה וַאֲסָרוֹ. וְקָטָן שֶׁצַּר בֵּיהּ תְּפִלִּין בְּהַכִּיס שֶׁהִזְמִינוֹ לְכָךְ גַּם כֵּן נֶאֱסָר, אֲבָל דָּבָר הַנֶּאֱסָר בְּהַזְמָנָה לְחוּד כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר לֹא מִתְסַר בְּהַזְמָנַת קָטָן, דְּקָטָן יֵשׁ לוֹ מַעֲשֶׂה וְאֵין לוֹ מַחֲשָׁבָה אֲפִלּוּ גְּלוּי מַחֲשָׁבָתָם בְּדִבּוּרָם: (יד) **חַד זְמַנָּא.** אַף שֶׁהָיָה רַק לְפִי שָׁעָה דְּהוּא דֶּרֶךְ עֲרָאי, כֵּיוָן שֶׁהָיָה בְּסִתָּמָא מִצְרָפֵינַן הַמַּעֲשֶׂה לְהַהַזְמָנָה. אֲבָל (יז) אִם פֵּרֵשׁ בְּעֵת הַנָּחָה דְּהוּא עַל מְנָת לְפַנּוֹתוֹ שָׁרֵי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ חל אַחַר כָּךְ, וְאִם עָשָׂה הַכִּיס לְשֵׁם תְּפִלִּין וְצַר בֵּיהּ תְּפִלִּין חֻדָּא זְמַנָּא אֲפִלּוּ (טו) עַל מְנָת לְפַנּוֹתָן אַחַר כָּךְ אָסוּר לְמַצַר בֵּיהּ זוּזֵי, וְהוּא הַדִּין אִם הָיָה כִּיס עֲשׂוּי וְהוֹסִיף בּוֹ אֵיזֶה דָּבָר לְצָרְכָּךְ תְּפִלִּין לְנָאוֹתוֹ הֲרֵי כְּמִי שֶׁעָשָׂה הַכִּיס לְשֵׁם תְּפִלִּין עַד שִׁיטֹל מֵה שֶׁחִדֵּשׁ, וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד"ה תפילין חד דימנא): (טו) **אָסוּר.** לְעוֹלָם אֲפִלּוּ (מ) לְאַחַר שֶׁנִּתְקַלְקֵל וְאֵין רָאוּי עוֹד לְתְפִלִּין וְצָרִיךְ גְּנִיזָה: (טז) **זוּזֵי.** וְכֵן שְׁאָר דָּבָר אֲפִלּוּ דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ קְדֻשָּׁה כָּל שֶׁהוּא לְמַשָּׁה וְכַנַּ"ל בְּכִסְיָמִן ל"ב סָעִיף ח', וְלֹא נָקַט זוּזֵי רַק מִשּׁוּם סֵיפָא. וּלְפִי זֶה אֵין לָתֵת סְדוּר בְּכִיס שֶׁהָיָה מְיֻחָד מִתְּחִלָּה לִתְפִלִּין לְבַד, וְאַף עַל פִּי כֵן אֵין לִמְחוֹת בְּזֶה דְּכֵיוָן דִּרְגִילִין בָּזֶה הֲרֵי לֵיהּ כְּאִלּוּ הִתְנוּ מִתְּחִלָּה וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף קָטָן י"א: (יז) **בְּכָל עִנְיָן.** אֲפִלּוּ (יח) עָשָׂה הַכִּיס לְשֵׁם תְּפִלִּין וְגַם צַר בֵּיהּ (יט) בְּקִבְיעוּת שָׁרֵי, כֵּיוָן דְּהִתְנָה בְּעֵת עֲשִׂיָּתוֹ שֶׁיִּהְיֶה יוּכַל לְשַׁנּוֹת כְּשִׁיְּרָצֶה, וּתְנַאי מְהַנֵּי (יט) לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן אֲפִלּוּ בְּעוֹדָן בְּקִדֻּשָּׁתָן וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן קנ"ד סָעִיף ח'. אַךְ לְהַשְׁמִישׁ מְגֻנֶּה לֹא מְהַנֵּי תְּנַאי, וְהוּא הַדִּין אִם יִרְצֶה לְכָרֵךְ אֵיזֶה דָּבָר בָּרְצוּעָה הַקְּבוּעָ בַּתְּפִלִּין שֶׁעֲלֵיהֶן, דְּלֹא (כ) מְהַנֵּי מִשּׁוּם בְּזוּי מִצְוָה: (יח) **לְשֵׁם תְּפִלִּין.** הַיְנוּ הַפָּרְשִׁיוֹת שֶׁל תְּפִלִּין. וְהוּא הַדִּין עוֹר הַמֻּעֲבָּד לְהַבָּתִּים שֶׁל רֹאשׁ אוֹ (כא) שֶׁל יָד, וְאַף דְּאֵין חִסּוּק עָלָיו הַשִּׁין מִכָּל מָקוֹם גּוּף קְדֻשָּׁה מִקְרֵי, וְכָל שֶׁכֵּן עוֹר הַמֻּעֲבָּד לְסֵפֶר תּוֹרָה אוֹ מְזוּזָה: (יט) **דִּבְרֵי חל.** אֲבָל לְהוֹרִידוֹ מִקְּדֻשָּׁתוֹ כְּגוֹן לִכְתֹּב עָלָיו (כב) מְזוּזָה שֶׁקִּדֻּשָּׁתָהּ קַלָּה מִתְּפִלִּין אוֹ (כג) שְׁאָר דִּבְרֵי תּוֹרָה, מֻתָּר אֲפִלּוּ עַל עוֹר שֶׁנִּתְעַבֵּד לְסֵפֶר תּוֹרָה. א)וְנֵט (כד) הֲרֵי דָּבָר שֶׁל חל וְאִסּוּר לִכְתֹּבוֹ עַל קֶלֶף הַמֻּעֲבָּד לְסֵפֶר תּוֹרָה אִם לֹא שֶׁהַתְּנָה וּכְדִלְקַמָּן: (כ) **כִּי הַאי גַּוְנָא.** שֶׁהוּא עַל יְדֵי מַעֲשֶׂה גָּמוּר, לְאַפּוֹקֵי אִם הָיָה רַק הַזְמָנָה בְּדִבּוּר בִּלְבָד, אוֹ (כה) שֶׁהָיָה רַק תִּקּוּן הַקֶּלֶף וְשִׁרְטוּטוֹ לִשְׁמָהּ: (כא) **לְגוּף וְכוּ'.** לְאַפּוֹקֵי הַזְמָנָה לְתַשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה כְּגוֹן עֲשִׂיַּת כִּיס לִתְפִלִּין אוֹ (כו) עִבּוּד עוֹר לִרְצוּעוֹת שֶׁהוּא רַק תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה דְּמֻתָּר לְשַׁנּוֹתוֹ אֲפִלּוּ לְחל, וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה שֶׁבַּאֲרְנוּ דְּשֶׁלֹּא בְּמָקוֹם הַדְּחַק יֵשׁ לְהַחְמִיר בְּעִבּוּד עוֹר לִרְצוּעוֹת:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יג) **פְּרִי מְגַדִּים** (א"א סק"ו): (יד) **פְּרִי מְגַדִּים** (שם סק"ו) **וְדָרַךְ הַחַיִּים** (הל' תפילין דין אם מורידין מקדושה חמורה ס"ב). **וְעַיֵּן אֲלִיָּה רַבָּה** (סק"ב) **וְלִקְווּרָה פָּלִיג וְיֵשׁ לְדָחוֹת:** (טו) **מָגֵן אַבְרָהָם** (סק"ה): (טז) **פְּרִי מְגַדִּים** (משב"ז סק"א): (יז) **מִפְּשִׁיטָ** ב' **וּמִפִּיקָן** קנ"ד סָעִיף ח': (יח) **מָגֵן אַבְרָהָם** (סק"ח): (יט) **שֻׁלְחָן עָרוּךְ** הגר"ז (ס"ו): (כ) **פְּרִי מְגַדִּים** (א"א סק"ו), **וְכֵן הִרְצִיתִי עַל זֶה בְּרֵאשִׁית בָּבָאוּר הֲלָכָה** (ד"ה לגוף): (כא) **פְּרִי מְגַדִּים** (א"א בפתיחה שאחר סי' לב שהרי כשהסופרים מתקנים אותן מתקנים אותן על דעת להשתמש בו הן לדבר קדושה הן לדבר הרשות כיון שמנהגם בכך [וכדעת הט"ז (סק"א), הביאו המשנ"ב (סק"ק יא)].

[ליקומי דברי הרב: א] ובשו"ע הרב (ס"ו) כתב שנהגו עכשיו לכתוב גיטין וקמיעות על קלף המעובד לשם ספר תורה, לפי שכיון שנהגו כן הרי זה כאילו התנה עליו מתחילה,

(כב) הַקְּדֻשָּׁה (כג) * מִילְתָא הִיא ((ר"ן) [נימוקי יוסף] סוף פרק נגמר הדין (סנהדרין טו. ד"ה מיתמר)). ט אַזְמְנֵיהּ וְלֹא צַר בֵּיהּ, אוֹ ט שם בְּרָכוֹת וְשָׁם בְּסַנְהֶדְרִין.

(ט) (כד) * צַר בֵּיהּ (כה) וְלֹא אַזְמְנֵיהּ, (כו) * שָׁרֵי לְמֵיצַר בֵּיהּ * זוּזֵי:

מג דִּין אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בַּתְּפִלִּין בְּהִכָּנְסוֹ לְבֵית הַכִּסֵּא. וּבוֹ ט' סְעִיפִים:

א א אָסוּר לְכָנֵס לְבֵית הַכִּסֵּא קָבוּעַ (א) לְהַשְׁתִּין (ב) בְּתְפִלִּין (ג) שֶׁבְּרֹאשׁוֹ, גְּזֵרָה שָׁמָא יַעֲשֶׂה בָּהֶם צְרָכָיו. ב וְאִם אוֹחֲזָן (ג) (ד) בְּיָדוֹ, מֻתָּר לְהַשְׁתִּין בָּהֶם בְּבֵית הַכִּסֵּא קָבוּעַ. הַגָּה: וְהַיְנוּ דַּוְקָא כְּשֶׁמַּשְׁתִּין מְיֻשָּׁב לְפִי שָׁעָה, וְלֹא אַזְמְנֵיהּ לִהְיוֹת שָׁם לְעוֹלָם:

א בְּרָכוֹת כג (ע"א). ב שם.

בַּאֵר הַיֵּטֵב

תְּחִלָּה דַּעְתָּם לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן הַן לְדָבָר קְדֻשָּׁה הַן לְדָבָר רְשׁוּת, וּלְפִי זֶה פְּשִׁיטָא דְּמֻתָּר לִכְתֹּב גֵּט עַל קְלָף שֶׁנֶּעֱבַד לְשֵׁם סֵפֶר תּוֹרָה, וְכֵן מִשְׁמַע בְּאֶבֶן הָעֵזֶר סִימָן כְּכ"ד סָעִיף ב'. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ו, ע"י ש"ך) ט"ז (סק"א), עַיֵּן בַּ"ח (ס"ב) וְעוֹלַת תָּמִיד (סק"ה). וּמֵיהוּ אִם הַתְחִיל לִכְתֹּב עַל הַקְּלָף אוֹ עַל הַגִּיר דָּבָר קְדֻשָּׁה אָסוּר לִכְתֹּב אַחַר כָּךְ עָלָיו דְּבָרִי חֹל, וְלֹא מִהֲנֵי תְּנַאי. וְכָל זֶה בְּקְדֻשָּׁה כְּגוֹן תְּפִלִּין וְסֵפֶר תּוֹרָה, אֲבָל לְתַשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה מִהֲנֵי תְּנַאי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן אֲפִלּוּ בְּעוֹדָן בִּקְדֻשָּׁתָן כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן קכ"ד סָעִיף ח', אֲבָל לְתַשְׁמִישׁ מִצְוָה לֹא מְהֲנֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן (קנ"ד) (קנ"א סי"א). וְתַשְׁמִישֵׁי מִצְוָה כְּגוֹן ציצית שׁוֹפָר לוּלָב נַר חֲנֻכָּה אֲפִלּוּ עֲשָׂאן לְכָךְ לֹא מִקַּרֵי, וּמֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן חֹל אֲפִלּוּ בְּלֹא תְּנַאי עַיֵּן שָׁם: (ט) צַר בֵּיהּ. פֵּרוּשׁ לְפִי שָׁעָה, וְלֹא אַזְמְנֵיהּ לִהְיוֹת שָׁם לְעוֹלָם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(כב) הַקְּדֻשָּׁה. אֲבָל הַזְּמָנָה לְגוּף הַמְּצָוָה כְּגוֹן צִיצִית שׁוֹפָר לוּלָב סֻכָּה נֵר חֲנֻכָּה, (כג) אֲפִלּוּ עֲשָׂאָן לְכָךְ לֹא מִקַּרֵי, דְּהַזְּמָנָה לָאו מִלְתָא הִיא וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן תרל"ח סָעִיף א' בַּהֲגָ"ה, וּמֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהוּ חֹל אַף בְּלֵי תְּנַאי. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן כ"א (ס"א) וּלְקַמָּן בְּסִימָן קנ"ד (ס"ג) שֶׁיֵּשׁ עוֹד נַפְקָא מִנָּהּ בֵּין קְדֻשָּׁה לְמִצְוָה: (כג) מִלְּתָא הִיא. אַף דִּבְסָעִיף א' קַיְימָא לַן דְּמֻתָּר לְשַׁנּוֹת הַשֵּׂל רֹאשׁ וּלְהוֹרִידוֹ מִקְּדֻשָּׁתוֹ מִטַּעַם דְּהַזְּמָנָה לָאו מִלְתָא הִיא אַף דְּשָׁם הוּא גּוּף הַקְּדֻשָּׁה, (כמ) שְׁאנֵי הָתָם דְּעַל כָּל פָּנִים עוֹשֶׂה בָּהֶם קְדֻשָּׁה קְצָת, אֲבָל הָכָא הֲלֹא רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת בָּהֶם דָּבָר חֹל וְלָזֶה מְהַנֵּי הַזְּמָנָה בְּגוּף הַקְּדֻשָּׁה. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) שֶׁהֵבִיא דֵּעוֹת הַחוֹלְקִין עַל זֶה וּסְבִירָא לְהוּ דְּאַף בְּגוּף הַקְּדֻשָּׁה הַזְּמָנָה אֵינָהּ כְּלוּם, וְאַף עַל פִּי כֵן לְעִנְיַן מַעֲשֶׂה יֵשׁ לְהַחְמִיר כַּסְּבָרָא הָרִאשׁוֹנָה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה מילתא), וְעַל כָּל פָּנִים מְהַנֵּי (כט) תְּנַאי בָּזֶה. מֵיהוּ אִם הַתְחִיל לִכְתֹּב עַל הַקְּלָף סְתָ"ם אוֹ שְׁאָר כְּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ אֲפִלּוּ עַל הַגִּיר, אָסוּר לִכְתֹּב אַחַר כָּךְ עָלָיו דִּבְרֵי חֹל לְכַלְּמָא, שֶׁזֶּה עָשָׂה מַעֲשֶׂה שֶׁל גּוּף הַקְּדֻשָּׁה, (ל) וַאֲפִלּוּ תְּנַאי לֹא מְהַנֵּי בָּזֶה: (כד) צַר בֵּיהּ. פֵּרוּשׁ (לא) לְפִי שָׁעָה, וְגַם בְּסִתְמָא אֲפִלּוּ אִם עָשָׂה כֵּן פְּעָמִים הַרְבֵּה אַף שֶׁבְּכָל פַּעַם הָיָה לְפִי שָׁעָה דָּרְךְ עֲרַאי לֹא נִתְקַדֵּשׁ עַל יְדֵי זֶה, אֲבָל אִם צַר בֵּיהּ בְּקִבְיעוּת אוֹ שֶׁצַּר בֵּיהּ אֲפִלּוּ פַּעַם אַחַת אַף שֶׁצַּר בֵּיהּ אַדַּעְתָּא דְּקִבְיעוּתָא דְּהַיְנוּ שֶׁהָיָה אָז בְּדַעְתּוֹ (לב) לְמֵיצַר בֵּיהּ תָּמִיד, אֲפִלּוּ לֹא אַזְמְנֵיהּ מַעִקָּרָא גַּם כֵּן אָסוּר דְּהָוֵי כְּאַזְמְנֵיהּ וְצַר בֵּיהּ. א וְאִם פֵּרֵשׁ עַל מְנַת לְפַנּוֹתוֹ, אֲפִלּוּ צַר בֵּיהּ (לג) כַּמָּה פְּעָמִים וְגַם אַזְמְנֵיהּ מַעִקָּרָא מֻתָּר כָּל שֶׁלֹּא עָשָׂה כֵּיס לְשֵׁם תְּפִלִּין, וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף קָטָן י"ד: (כה) וְלֹא אַזְמְנֵיהּ. מֵעוֹלָם לְשֵׁם תְּפִלִּין: (כו) שָׁרֵי. ב יֵשׁ אוֹמְרִים דְּהַיְנוּ דְּהַסּוֹדֵר לֹא נִתְקַדֵּשׁ עַל יְדֵי שֶׁצַּר בֵּיהּ פַּעַם אַחַת בְּלֵי הַזְּמָנָה, אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁהַתְּפִלִּין שָׁם אֵין מִדָּרְךְ הַכָּבוֹד (לד) לְהַנִּיחַ יַחַד שָׁם גַּם מָעוֹת אֶלָּא (לה) יִקְשְׁרֵם בְּקֶשֶׁר בִּכְנֵי עַצְמוֹ:

א (א) לְהַשְׁתִּין. הַמְּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ט' כָּתַב דְּמַה שֶּׁכָּתַב הַמְּחַבֵּר לְהַשְׁתִּין לְרַבּוֹתָא נָקַט, דַּאֲפִלּוּ לְהַשְׁתִּין אַף עַל פִּי שֶׁהוּא חַיָּיו שֶׁל אָדָם אָסוּר לִכְנֹס, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ: (ב) בִּתְפִלִּין שֶׁבְּרֹאשׁוֹ. הוּא הַדִּין (ג) דְּכִזְרוֹעַ נָמֵי אָסוּר מַהֲאי טַעֲמָא, וְהָא דְּנָקַט בְּרֹאשׁוֹ בָּא לְמַעוֹטֵי אִם אוֹחֲזָן בְּיָדוֹ: (ג) בְּיָדוֹ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר (ד) בְּבִגְדוֹ

(מ) מִגֵּן אַבְרָהָם (שם): (מא) עַיֵּן שָׁם וּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"ג): (מב) לְחֶם חֲמוּדוֹת (בְּרָכוֹת פ"ג דִּבְרֵי חֲמוּדוֹת אות ק), וּמִגֵּן אַבְרָהָם (סק"י): (מג) אֵלִיָּה רַבָּה (סק"י) וּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"י): (מד) מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"י): (מה) מִגֵּן אַבְרָהָם קָטָן ה': (מו) אַחֲרוֹנִים: (מז) נְמוּקֵי יוֹסֵף בְּפֶרֶק נִגְמַר הַדִּין (סנהדרין

שצרר בו. עכ"ל. ומשמע שאינו צריך לפרש התנאי בשפתיו אלא די שחושב בלבו [וכן דעת הט"ז (סק"א)]. ב ובשו"ע הרב (ס"ד) התיר [ראה בי"ל (ד"ה שרי למיצר), ועיין תהלה לדוד (סק"ד) שהניח דברי השו"ע הרב בצע"ג].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah